

Priopćenje za javnost br. 19/42
OBJAVLJUJE SE ODMAH
13. veljače 2019.

International Monetary Fund
Washington, D.C. 20431 USA

Izvršni odbor MMF-a zaključio je konzultacije u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a s Republikom Hrvatskom

Dana 8. veljače 2019., Izvršni odbor Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF) zaključio je konzultacije u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a¹ s Republikom Hrvatskom, održane 2018.

U 2018. Hrvatska je četvrtu godinu za redom zabilježila pozitivan gospodarski rast, potpomognut snažnom osobnom potrošnjom i izvozom roba i usluga. Plaće rastu, zaposlenost se povećava, a inflacija je i nadalje blaga. Očekuje se da će se rast u sljedećih nekoliko godina ublažiti, kako se gospodarstvo bude približavalo svome potencijalu. Predviđa se da će se saldo tekućeg računa platne bilance smanjiti, ali da će se i dalje ostvarivati višak, dok bi se inozemna zaduženost trebala nastaviti smanjivati.

Fiskalna konsolidacija nastavila se u 2018., ali sporijim tempom. Iako je nastavljeno dobro ostvarenje prihoda, rasla je i javna potrošnja, što je djelomično uzrokovano povećanjem izdataka za zaposlene u javnom sektoru. Ukupan fiskalni višak smanjen je i zbog aktivacije državnih jamstava izdanih za jedno brodogradilište u poteškoćama. Javna ulaganja ostala su manja nego što je bilo predviđeno proračunom. Vlada je ponovo istaknula svoju posvećenost poboljšanju kvalitete proračunske potrošnje i daljnjem smanjenju javnog duga u idućem razdoblju.

Monetarna politika i nadalje je akomodativna u okviru sidra deviznog tečaja. Međubankovna likvidnost i nadalje je znatna, a kamatne stope na novčanom tržištu i kamatne stope banaka niske su. Bankovno kreditiranje stanovništva u porastu je. Međutim, kreditiranje sektora nefinancijskih poduzeća i nadalje je potisnuto. HNB je iskoristio trenutačne okolnosti da poveća pričuve, koje bi se mogle nastaviti povećavati u idućem razdoblju kako Hrvatska bude ulazila u tečajni mehanizam ERM II. Bankovni sustav u prosjeku je vrlo likvidan i dobro kapitaliziran, a udio neprihodonosnih kredita nastavio se postupno smanjivati.

Hrvatskoj je trenutačno cilj ulazak u tečajni mehanizam ERM II (u 2020.), priključivanje bankovnoj uniji i, nakon toga, europodručju.

¹ Na temelju članka IV. Statuta Međunarodnoga monetarnog fonda, MMF održava, obično svake godine, bilateralne razgovore sa zemljama članicama Fonda. Misija Fonda posjećuje dotičnu zemlju članicu, prikuplja gospodarske i financijske informacije i razgovara s dužnosnicima zemlje o gospodarskim kretanjima i gospodarskim politikama zemlje. Nakon povratka u sjedište Fonda, članovi Misije pripremaju izvješće koje je temelj za raspravu Izvršnog odbora MMF-a.

Procjena Izvršnog odbora²

Izvršni direktori pozdravili su nastavak gospodarskog oporavka Hrvatske, koji je pridonio daljnjem smanjenju zaduženosti i jačanju zaštite od vanjskih utjecaja. Direktori su pohvalili ostvarenje fiskalnog viška u 2017., prvi put nakon stjecanja neovisnosti. Potaknuli su hrvatske vlasti da iskoriste povoljne makroekonomske uvjete za daljnju provedbu programa reformi poticanjem uključivijeg rasta, ustrajanjem u fiskalnoj konsolidaciji i smanjenju duga te potpunom provedbom strukturnih reformi.

Direktori su pozdravili posvećenost hrvatskih vlasti fiskalnoj disciplini i naglasili važnost ostvarenja fiskalne konsolidacije koja pogoduje rastu, uz poboljšanje strukture prihoda i kvalitete rashoda. U tom smislu ohrabruju hrvatske vlasti da prošire poreznu osnovicu i poduzmu mjere za smanjenje neslužbenog gospodarstva. Preporučili su hrvatskim vlastima da u cilju poboljšanja izgleda za rast rashode preusmjere prema javnim ulaganjima. Direktori su pozdravili donošenje Zakona o fiskalnoj odgovornosti i ohrabрили hrvatske vlasti da donesu Zakon o proračunu kojim bi se analiza potencijalnih obveza uključila u postupak donošenja proračuna i olakšalo srednjoročno planiranje. Mišljenja su da bi, koliko to okolnosti dopuste, bila poželjna daljnja fiskalna konsolidacija radi ponovnog stvaranja fiskalnog prostora. Direktori su pozvali na ambicioznije restrukturiranje javne uprave, među ostalim i smanjenjem visokih izdataka za zaposlene u javnom sektoru i fragmentacije na regionalnim i lokalnim razinama države. Iako su pozdravili donošenje mirovinske reforme, kao i nedavne mjere za poboljšanje učinkovitosti zdravstvenog sustava, direktori su naglasili da su za uklanjanje dospjelih neplaćenih obveza zdravstvenog sektora i osiguranje dugoročne održivosti mirovinskog sustava potrebne daljnje reforme.

Direktori smatraju da je monetarna politika primjereno akomodativna u okviru sidra deviznog tečaja. Budući da bi uskoro trebale započeti preliminarne rasprave u vezi s ulaskom u tečajni mehanizam ERM II, naglasili su potrebu za dovršetkom provedbe opsežnih reformi radi ostvarenja maksimalne koristi od predviđenog uvođenja eura te za održavanjem snažnih zaštitnih slojeva kako bi se mogli podnijeti eventualni negativni asimetrični šokovi.

Direktori su pohvalili Hrvatsku narodnu banku zbog konzervativnih bonitetnih politika i potaknuli hrvatske vlasti da razmotre dodatne mjere za sprečavanje prekomjernog zaduživanja stanovništva, ako to bude potrebno. Pozdravili su napore usmjerene prema daljnjem smanjenju stanja neprihodonosnih kredita i naglasili potrebu za pažljivim praćenjem zaduženosti sektora poduzeća. Direktori su dali poticaj za daljnje poboljšanje stečajnog zakonodavstva i predložili da se provede sveobuhvatno preispitivanje kako bi se osiguralo da stečajni okvir bude potpuno usklađen s najboljom međunarodnom praksom.

Direktori su naglasili potrebu za poboljšanjem poslovnog okružja daljnjim smanjenjem administrativnog i poreznog opterećenja i pozdravili najnovije inicijative za smanjenje parafiskalnih nameta. Savjetovali su da se racionalizira sektor poduzeća u državnom vlasništvu, proda nedovoljno iskorištena državna imovina i poboljša učinkovitost zakonodavnih i sudskih postupaka. Direktori su naglasili važnost uravnoteženog pristupa povećanju fleksibilnosti tržišta rada kao zaštite od stvaranja dvojnog tržišta rada, koje bi dodatno potaknulo iseljavanje mladih na štetu srednjoročnih izgleda za rast.

² Nakon završetka rasprave generalni direktor MMF-a, kao predsjednik Izvršnog odbora, sažima mišljenja izvršnih direktora i taj se sažetak daje na uvid vlastima u zemlji članici na koju se odnosi. Objašnjenje kvalificirajućih ocjena koje se koriste u sažecima može se pronaći na adresi: <https://www.imf.org/external/np/sec/misc/qualifiers.htm>

Tablica 1. Hrvatska: Odabrani ekonomski pokazatelji

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Proj.					
Proizvodnja, nezaposlenost i cijene	(promj. u postotcima, god. prosjek, ako nije navedeno drugačije)					
Rast realnog BDP-a	-0,1	2,4	3,5	2,9	2,7	2,6
Doprinosi:						
Domaća potražnja	-1,4	2,2	3,7	3,6	3,6	3,0
Neto izvoz	1,2	0,3	-0,1	-0,7	-0,8	-0,4
Nezaposlenost	19,3	17,1	15,0	12,4
Stopa inflacije mjerena indeksom potrošačkih cijena (pros.)	-0,2	-0,5	-1,1	1,1	1,5	1,5
Štednja i investicije	(kao postotak BDP-a)					
Domaće investicije	18,8	20,0	20,8	20,9	20,6	20,6
Domaća štednja	20,8	24,5	23,4	25,0	23,5	22,7
Država	-0,7	0,3	2,4	4,0	4,2	3,4
Ostali domaći sektori	21,5	24,2	20,9	21,0	19,4	19,3
Operacije proračuna opće države (definicija ESA 2010)						
Prihodi opće države	42,6	44,4	46,1	46,7	47,6	46,9
Rashodi opće države	48,0	47,8	46,9	45,8	47,2	46,9
Saldo proračuna opće države	-5,3	-3,3	-0,8	0,9	0,4	0,0
Strukturni saldo 1/	-2,8	-2,1	-0,3	0,8	1,1	0,0
Dug opće države 2/	85,7	85,3	82,3	77,7	73,9	71,1
Platna bilanca						
Saldo tekućih transakcija	2,0	4,5	2,6	4,0	2,9	2,1
Kapitalne i financijske transakcije	-1,8	-1,9	-2,1	2,1	0,5	-1,1
Izozemna izravna ulaganja, neto	1,6	0,5	4,1	2,4	2,8	2,8
Dug i pričuve						
Bruto međunarodne pričuve (u milijardama eura)	12,7	13,7	13,5	15,7	17,4	18,0
U postotku kratkoročnog duga (prema preost. razd. do dospijanja)	97,3	113,8	140,9	164,6	167,5	163,0
U mjesecima uvoza roba i usluga (na osnovi razine u sljedećoj godini)	8,1	8,0	7,6	7,8	8,0	7,6
Ukupan vanjski dug (postotak BDP-a)	106,9	101,7	89,3	81,8	75,4	71,9
Novac i krediti	(na kraju razdoblja, promjena u postotcima)					
Ukupna likvidna sredstva (M4)	3,2	5,2	4,7	2,1
Potraživanja od drugih domaćih sektora 3/	-2,2	-3,0	-3,4	-0,8
Kamatne stope						
Pros. kamatna st. na tromj. trezorske zapise (u kunama)	1,9	1,5	1,0	0,4
Kamatna stopa na kredite u kunama (bez val. klauzule, nepodm. iznos)	7,5	7,1	6,5	6,0
Tečaj						
Tečaj kune prema euru	7,7	7,6	7,6	7,5	7,4	...
Realni efektivni tečaj (u postot. "negativan predznak" = aprecijacija)	-1,1	-3,0	0,2	1,4	1,9	...
Dodatne informacije:						
Nominalni BDP (u milijardama eura)	43,4	44,6	46,7	48,6	50,6	52,7

Izvori: Hrvatske vlasti i procjene članova Misije.

1/ Kao postotak potencijalnog BDP-a, isključujući kapitalne transfere javnim poduzećima i jednokratno smanjenje investicija u 2015.

2/ Bruto dug kako je definiran u EU-u prema Sporazumu iz Maastrichta.

3/ Uključuje potraživanja od kućanstava i nefinancijskih poduzeća.